

PB 2013, afl. 1 - Sign. - Proceskosten

PB 2013, afl. 1

Gegevens

Publicatie

PB 2013, afl. 1

Jaargang

2013

Trefwoorden

proceskosten, vergoeding

Het gaat in deze uitspraak om de vraag of er ook een recht op proceskostenvergoeding bestaat in het geval appellant wordt bijgestaan door een familielid. De Afdeling heeft eerder overwogen (onder meer wordt verwezen naar de uitspraak van 16 februari 2011, [zaaknummer 201007265/1/H2](#)) dat in het geval tussen een partij en zijn gemachtigde een familierelatie bestaat, de door de gemachtigde verleende rechtsbijstand niet kan worden aangemerkt als door een derde verleende rechtsbijstand in de zin van het Bpb. De Afdeling ziet thans aanleiding haar jurisprudentie op dit punt te preciseren, waarbij zij aansluiting zoekt bij het arrest van de Hoge Raad van 19 oktober 2012 ([LJN BY0531](#)). Een familierelatie staat er op zichzelf niet aan in de weg dat de gemachtigde als derde wordt aangemerkt. Die familierelatie staat ook niet aan het beroepsmatige karakter van verleende rechtsbijstand in de weg, met dien verstande dat als rechtsbijstand wordt verleend door een persoon die behoort tot het huishouden van de belanghebbende in beginsel moet worden aangenomen dat deze niet op zakelijke basis is verleend en daarom niet kan gelden als beroepsmatig verleend. In haar uitspraak van 21 oktober 2009, [zaaknummer 200803635/1](#), heeft de Afdeling vastgesteld dat gemachtigde beroepsmatig rechtsbijstand verleent. De Afdeling stelt voorts vast dat gemachtigde niet behoort tot het huishouden van appellante. Er is geen aanwijzing dat de rechtsbijstand in dit geval niet op zakelijke basis is verleend. De omstandigheid dat appellante in beroep een nota heeft overgelegd van de kosten die haar in rekening zijn gebracht, vormt een aanwijzing voor het tegendeel. De rechtbank heeft ten onrechte uit het enkele feit dat geen betalingsbewijs is overgelegd, afgeleid dat de aan appellante verleende rechtsbijstand niet op zakelijke basis is verleend. Niet is vereist dat ten tijde van de uitspraak van de rechtbank een declaratie is opgemaakt of dat de kosten ten tijde van die uitspraak zijn voldaan. Een en ander brengt met zich dat ervan moet worden uitgegaan dat appellante in beroep is vertegenwoordigd door een derde die beroepsmatig rechtsbijstand heeft verleend.

Noot van de redacteur (RB)

In deze uitspraak heeft de Afdeling meer duidelijkheid gegeven over de vraag of er ook een recht op proceskostenvergoeding bestaat in het geval een partij wordt bijgestaan door een familielid. Aan de duidelijkheid was in zoverre behoefte, omdat er verschil was ontstaan tussen de lijn van de Afdeling en die van de Hoge Raad. Dat verschil is met deze uitspraak weggenomen. Kort gezegd komt de uitspraak erop neer dat het enkele feit dat appellant wordt bijgestaan door een familielid, niet betekent dat er geen recht op proceskostenvergoeding bestaat. In de Awb en in het Besluit proceskosten bestuursrecht (Bbp) is bepaald

in welke gevallen en voor welke kosten een proceskostenvergoeding kan worden toegekend. In dit besluit is bepaald dat onder meer kosten van een door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand voor vergoeding in aanmerking komen (artikel 2 lid 1 onder a Bbp). Nu is natuurlijk de vraag wanneer er sprake is van 'beroepsmatig verleende rechtsbijstand'. In tegenstelling tot bijvoorbeeld een groot deel van de civiele zaken, zijn er nauwelijks eisen gesteld aan het kennis- of opleidingsniveau. Enige praktijkervaring vond de Afdeling eerder voldoende om te kunnen spreken van beroepsmatig verleende rechtsbijstand (ABRvS 21 oktober 2009, [«JB» 2009/253](#)). Indien bij de gemachtigde elke juridische scholing ontbreekt, is geen sprake van beroepsmatig verleende rechtsbijstand. Uit het groot aantal zaken op dit vlak kan een maatstaf worden afgeleid aan de hand waarvan kan worden vastgesteld of er sprake is van beroepsmatige rechtsbijstand. Het moet gaan om een 'vast onderdeel van een duurzame, op het vergaren van inkomen gerichte taakuitoefening'. Daarin is met name het element 'beroepsmatig' duidelijk verankerd (bijvoorbeeld ABRvS 3 februari 2010, [«JB» 2010/68](#)). Dan is vervolgens de vraag hoe moet worden omgegaan met proceskostenvergoedingen in het geval de gemachtigde bijvoorbeeld een familielid is. Daarover is veel jurisprudentie. Opvallend is het verschil dat heeft bestaan tussen de Afdeling en de rechtspraak van de Hoge Raad. Ik verwijs in dat kader naar de annotatie van mr. J.H. Keinemans in [«JB» 2012/281](#), die een duidelijk overzicht geeft van deze verschillen. Duidelijk is dat de Afdeling aansluiting zoekt bij de leer van de Hoge Raad. Uitgangspunt vormt thans de zakelijke basis van de rechtsbijstand. Indien de appellant en zijn gemachtigde tot hetzelfde 'huishouden' behoren, rust op hen de bewijslast dat er desondanks sprake is van een 'zakelijke basis' voor de rechtsbijstand. Daarbij is het van belang dat dit anders is in het geval er geen sprake is van personen die tot hetzelfde 'huishouden' behoren. In dat geval zal het bestuursorgaan moeten aantonen dat er geen sprake is van een 'zakelijke basis'. Dus de bewijslast komt dan te liggen bij het bestuursorgaan. Of iemand wel of niet tot een 'huishouden' behoort, is een tamelijk feitelijke vraag. Indien het kind bijvoorbeeld niet thuiswonend is, zal geen sprake meer zijn van hetzelfde 'huishouden'.

(ABRvS 7 november 2012, [zaaknummer 201203778/1/A2](#))